

ЛИОН ФОЙХТВАНГЕР КАРНАВАЛЪТ ВЪВ ФЕРАРА

Превод от немски: Венцеслав Константинов, —

chitanka.info

В двореца „Д’Есте“ вихърът на карнавала бушувате като огнен жребец, който е хвърлил ездача си и волно препуска из степта.

На една естрада в парадната зала на двореца седеше братът на херцога, кардинал Иполито, заобиколен от духовити, учени мъже и красиви, умни дами. Приятно изморено от напрежението на празненството, малкото общество с изискана отпадналост почиваше в меките кресла, разположени на естрадата. С изтънчени сетива всички вдъхваха аромата на веселието, който, макар и невидим, изпълваше залата, наслаждаваха се на лек разговор, грациозно леещ се от възвишеното към низкото и от сериозното към лековатото.

Придворният поет на кардинала, месер Лудовико Ариосто, тъкмо бе разказал как отсреща в нишата с портокаловите дръвчета е подслушал сладкото гугукане на маскирания като капуцин бакалавър Тимотео Сцеладини с Бианка Джована, младата придворна дама на херцогиня Лукреция.

— На Ваше Високопреосвещенство е известно — обърна се той към кардинала, — а и вие всички знаете как несръчен се показва иначе нашият добър Тимотео. Но би трябвало да го видите колко красноречив стана изведнъж. Така изстрелваше думите от устата си, че всички *triumviri amoris*^[1] биха му се зарадвали. Така любовта дарява немия със слово.

— Но не е ли тъй с всяка страст, мой Лудовико? — отвърна кардиналът. — Смятам, че всяка истинска страст за някой и друг миг превръща в Демостен дори онзи, който няма у себе си и зрънце хуманност.

— Моля за извинение, Ваше Високопреосвещенство — отвърна Ариосто, като се приведе, за да поднесе към устните си една полуразцъфнала роза, хвърлена му от бяла дамска ръка, — моля за извинение, че се осмелявам да възразя на Ваше Високопреосвещенство. Истинската страст несъмнено учи дори невежата да мисли и да чувства по друг начин. Но да говорим другояче, тя учи само нас, които сме пропити от хуманност. Страстта на плебея може да въздейства художествено на другите само като факт, но изразяването ѝ, начинът, по който се проявява, често е смешен и е винаги некрасив.

Но кардиналът държеше на твърдението си и тъкмо се канеше да приведе нови доводи, когато откъм портала на празничната зала се

вдигна голям шум.

Някаква грозна, мръсна и сбръчкана старица напираше да влезе в залата. Херцогските стражи с алебарди не я пускаха, а тя въртеше безумни очи и крещеше неистово, като се мъчеше да проникне през входа. Няколко кавалери от свитата на херцога наблюдаваха тази сцена и като сметнаха, че това е карнавална шега, се намесиха в спора и пуснаха старицата.

Тя застана посред залата, наобиколена от смеещи се маски, сред вихъра на карнавала, бушуващ в двореца като огнен жребец, който се е освободил от ездача си и волно препуска из степта. Повехнала, стара и грозна, облечена в бедни безвкусни одежди, тя стоеше там, ослепена от сияещата наоколо ѝ светлина, оглушена от шума, който я обграждаше. Объркана и безпомощна, жената се озърташе с търсещи жадни очи, в които като буен пламък гореше ненавистта.

С острия си поглед кардиналът веднага разпозна старицата. Той знаеше, че тя е майката на онази Лаура Патанеи, която, прелъстена от него, се бе хвърлила в По. Приятелите му също я познаваха; един от тях се наведе към ухото на кардинала и шепнешком го запита дали да я изгонят.

Лицето на Иполито дори не трепна, когато зърна старицата. С лека, сита усмивка той почиваше в креслото — небрежен, изискан, уверен. Тънките пръсти на сякаш изваяната му от мрамор дясна ръка обгръщаха столчето на чашата с вино.

— Приятели, защо да гоня тази старица? — отвърна той спокойно и с висок глас на зададения му с шепот въпрос. — Напротив, моля ви да я доведете при мен. Защото тя е много смутена и не знае какво да прави. — И като се усмихна, обърна се към Ариосто: — Искам да чуя какво ще каже тази жена. Струва ми се, че това ще бъде великолепно потвърждение на моята теза.

Доведоха старицата пред кардинала. Тълпа от гости ги наобиколи и върху жената се изсипа море от подигравки и присмех.

— Ти дойде — започна Иполито със своя мек, почти ласкав глас, който не бе нито силен, нито много тих, но караше всекиго да замълчи, — ти дойде да ми кажеш, че съм прелъстил твоята дъщеря и съм я пратил във вълните на По. Нали затова стоиш пред мен? Е, говори, Мария Патанеи, искам да те изслушам.

Когато старицата чу гласа на кардинала и усети върху себе си неговите уморени, студени очи, смущението ѝ от необикновения разкош изчезна и всяко друго чувство се превърна в пепел от огъня на ненавистта ѝ.

И тя заговори: отначало гласът ѝ трепереше и пресекуваше, но малко по малко стана твърд и уверен. Тя сбра ведно цялата си безпределна, бездънна като морска бездна болка и я запокити в бледото, морно лице на кардинала, чието невъзмутимо спокойствие я разпалваше много повече и от най-горчивия присмех. Идваха ѝ наум сравнения, които попадаха точно в целта, от устата ѝ напиреха смели и горди слова, в речта ѝ пулсираха кръв и живот, проблясваха ярки картини с живи, огнени краски.

Дамите и кавалерите, които отначало се присмиваха на старицата, бяха онемели от мощта на нейните думи. По лицата им се появи израз на тягостна неловкост, която постепенно прерасна почти в състрадание. Само малцина съумяваха като кардинала и неговите приближени да слушат внимателно и придирчиво.

Изведнъж Иполито махна с ръка на двама гвардейци.

— Започна да ми досажда — рече той и се извърна.

Стражите отведоха старицата. Тълпата се разпръсна, веселие и танци отново изпълниха залата.

Седящите на естрадата мълчаха. Пръв се обади Ариосто:

— Тя говори превъзходно. Признателни сме на Ваше Високопреосвещенство, че ни достави това удоволствие.

В това време кардиналът се бе изправил. Защото при входа на залата бе зърнал Джулия Фарнезе, младата любовница на папата, чиято сияеща красота радваше сърцето му като бокал с ароматно вино или съвършено творение на античността.

Той грижливо затегна ръкавицата на дясната си ръка и небрежно отвърна:

— Е да, говори превъзходно. Само да нямаше толкова гнили зъби!

Сетне кимна небрежно учтиво, спусна се по стъпалата на естрадата и тръгна към младата усмихната Джулия, за да целуне ръката ѝ.

А в залата вихърът на карнавала бушуваше като огнен жребец, който е хвърлил ездача си и волно препуска из степта.

[1] Съдници на любовта (лат.) — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.